

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU

İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler; işe girişte ve çalışma yaşamında cinsiyet, cinsel yönelim, medeni durum, siyasi ve sosyal statü ya da başka herhangi bir neden temelinde çalışma hakkının eşit şekilde kullanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran her türlü ayrımcılığı yasaklamaktadır.

Ancak Türkiye'de translar; temel insan hakları gasp edilen, kamusal destek mekanizmalarından yoksun bırakılan ve toplumsal hayattan dışlanan bireyler olarak sistematik ayrımcılık ve transfobik şiddete maruz kalmaktadır. Siyasi otoritenin LGBTİ+'ları hedef alan söylemleri, toplumsal cinsiyet eşitliğini reddeden politikaları ve ayrımcılığı besleyen uygulamaları; eğitimden istihdama, sağlıktan barınmaya kadar yaşamın her alanında nefret suçlarını cesaretlendiren ve hak ihlallerini süreklileştirip olağanlaştıran bir durum ortaya çıkarmıştır.

Yaratılan bu ayrımcı ortamın en çarpıcı ve güncel örneklerinden biri, İstanbul Sarıyer'deki Özel Açı Okulları'nda beş yıldır görev yapan trans kadın öğretmen Zoe Lila'ya yönelik yürütülen linç kampanyasıdır. Zoe Lila, beden uyum sürecini okul yönetimiyle pedagojik ilkeler doğrultusunda, öğrenciler ve velilerle şeffaf bir biçimde yürütmesine rağmen; iktidara yakın medya organlarında kişisel bilgileri, eski ve yeni isimleri ile fotoğrafları ifşa edilerek ağır bir hedef gösterme ve nefret kampanyasının nesnesi haline getirilmiştir. Bu süreçte Bakanlığınızın okul üzerinde baskı kurduğu, soruşturma açarak öğretmene "ismini neden değiştirdin" gibi ayrımcı sorular yönelttiği ve CİMER üzerinden inceleme başlattığı kamuoyuna yansımıştır.

Yaşananların sonucunda ölüm tehditleri alan ve güvenlik kaygısıyla evini terk etmek zorunda kalan Zoe Lila'nın sözleşmesi yenilenmemiş, böylece en temel hakkı olan çalışma hakkı gasp edilmiştir.

Demokratik bir hukuk devletinde hiçbir eğitim emekçisi cinsiyet kimliği, cinsel yönelimi veya yaşam tarzı nedeniyle hedef gösterilemez, güvencesiz bırakılamaz ve istihdam dışına itilemez. Devletin görevi, ayrımcılığı yeniden üreten politikalar izlemek değil; eşit yurttaşlık ilkesini hayata geçirmek, nefret söylemi ve nefret suçlarına karşı etkili koruma mekanizmaları oluşturmak ve herkes için güvenli çalışma koşulları sağlamaktır.

Nitekim Anayasa'nın 49. maddesi çalışma hakkını güvence altına almakta ve devlete çalışma barışını sağlama yükümlülüğü getirmektedir. Ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8. ve 14. maddeleri, AİHM içtihatları, Yogyakarta İlkeleri ve BM İnsan Hakları Konseyi kararları gereğince cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık kesin bir dille yasaklanmıştır. Zoe Lila örneğinde somutlaşan bu ve benzeri uygulamalar, Türkiye'nin uluslararası düzeyde üstlendiği tüm insan hakları taahhütlerinin açıkça ayaklar altına alındığını ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Zoe Lila olayında herhangi bir idari inceleme ya da soruşturma yürütmüş müdür? Özel Açık Okulları üzerinde, öğretmen sözleşmesinin yenilenmemesi yönünde doğrudan veya dolaylı herhangi bir baskı ya da talimat uygulanmış mıdır?
2. Okul hakkında başlatılan soruşturmanın hukuki dayanağı ve kapsamı nedir? Soruşturma sürecinde öğretmenin cinsiyet kimliği veya beden uyum süreci herhangi bir şekilde idari bir değerlendirme ya da suçlama konusu yapılmış mıdır?
3. Yasal mahkeme kararıyla ismi resmi olarak değişmiş bir eğitim emekçisi hakkında müfettişlerce "ismini neden değiştirdin" şeklinde sorular sorulması, CİMER ihbarları üzerinden inceleme başlatılması hangi hukuki ve mevzuatsal gerekçeye dayanmaktadır?
4. Zoe Lila'ya yönelik özel hayatın gizliliğini ihlal eden ifşa, hedef gösterme ve nefret kampanyası karşısında Bakanlığınızca kurumsal bazda herhangi bir koruyucu işlem yapılmış mıdır? Bu süreçte İçişleri Bakanlığı ile herhangi bir iletişim, koordinasyon veya ortak işlem yürütülmüş müdür? Bu tür ayrımcı ve nefret içerikli kampanyalara karşı Bakanlığınızın uyguladığı bir kriz protokolü var mıdır?
5. Ölüm tehditleri alan ve güvenlik kaygısıyla evini terk etmek zorunda kalan Zoe Lila için herhangi bir güvenlik veya koruma tedbiri alınmış mıdır ya da alınması yönünde İçişleri Bakanlığı ile bir koordinasyon sağlanmış mıdır?

6. Zoe Lila'nın işe iadesi, uğradığı maddi ve manevi zararların tazmini ile kendisini hedef gösteren medya kuruluşları hakkında Bakanlığınız tarafından yasal işlem başlatılması konusunda somut bir adım atılacak mıdır?
7. Özel okullarda görev yapan öğretmenlerin cinsiyet kimliği değişikliği ve beden uyum süreci durumunda izlenecek resmi idari prosedür nedir?
8. Bakanlığınız, eğitim alanında cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılığı önlemeye, takibini yapmaya yönelik bağımsız bir başvuru, şikâyet ve izleme mekanizması kurmayı planlamakta mıdır?
9. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, BM İnsan Hakları Sözleşmeleri ve Anayasa'nın 90. maddesi kapsamında; eğitim alanında cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılığın önlenmesine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış güncel bir eylem planı, genelge veya politika belgesi bulunmakta mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
10. Bakanlığınız, öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında düzenli farkındalık, kapsayıcılık ve insan hakları eğitimleri düzenlemekte midir?